

Dierenwelzijn als
onderdeel van
integrale
verduurzaming

**OOK ONZE
TRANSITIE**

- Visie op NL'se veehouderij in 2050
- Dier centraal (dierwaardig)
- Integraal duurzaam
- Goed voor dier, mens, natuur en klimaat

- Deltaplan Veehouderij Awards

Naar een diergerichte, duurzame veehouderij
Goed voor mensen. Goed voor dieren.

Nationaal Programma Landelijk Gebied

Doelen op gebied van:

- Stikstof
- Klimaat
- Water
- Natuur

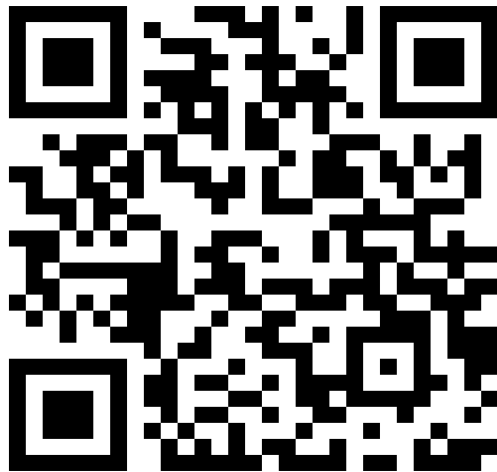
Dierenwelzijn ontbreekt

Risico voor dier én boer

**OOK ONZE
TRANSITIE**

OPROEP AAN ALLE GEBIEDSPROCESSEN IN NEDERLAND

'Oplossingsrichtingen voor de transitie van het landelijk gebied'

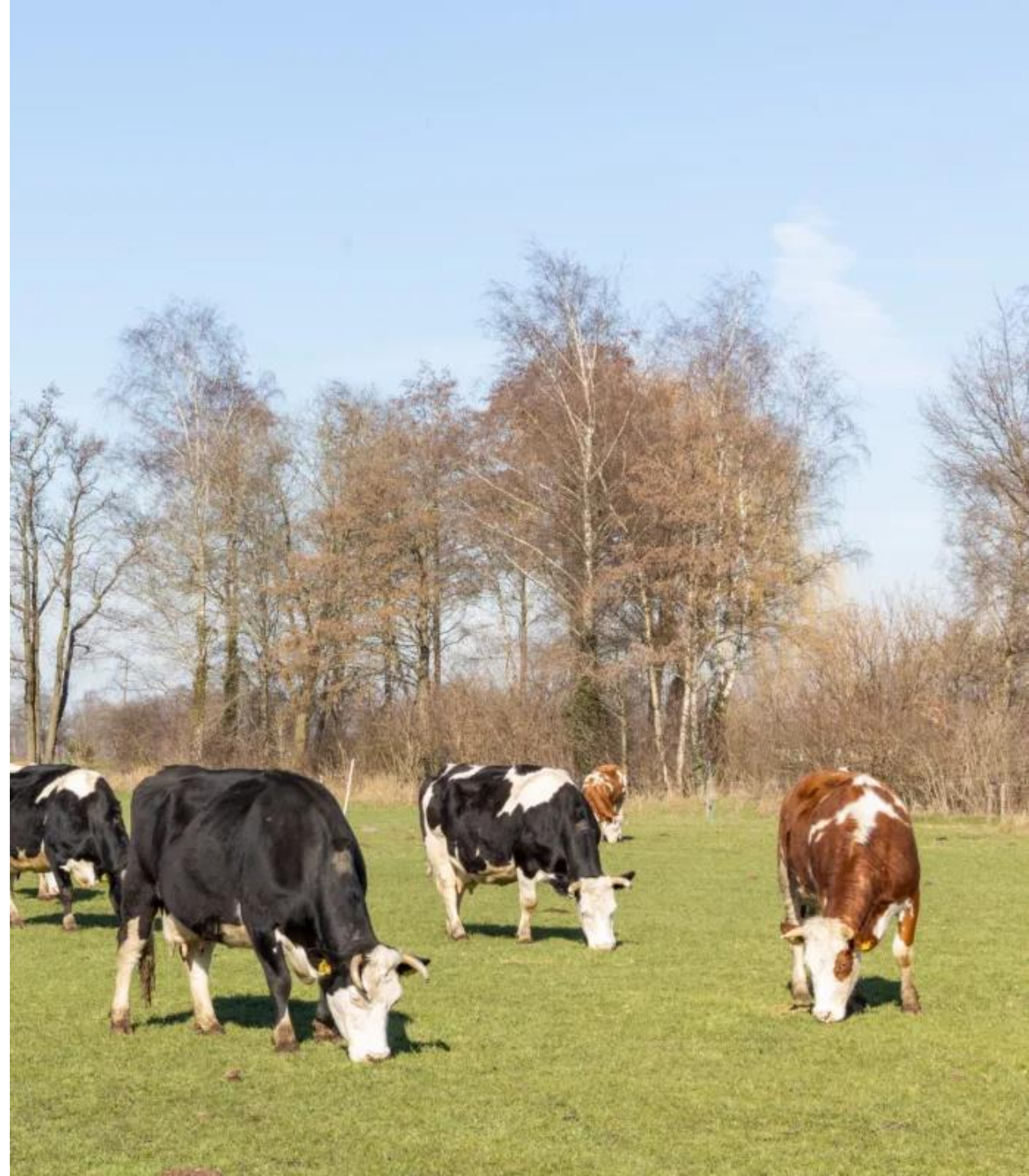
- › 1. Zorg voor een échte omslag in het landelijke gebied door een integrale aanpak. Kies voor toekomstbestendige plannen voor natuur, mensen én dieren.
- › 2. Kies voor natuurinclusieve én dierwaardige veehouderij binnen de milieugrenzen.
- › 3. Extensivering en grondgebondenheid bieden kansen voor mens, dier en milieu.
- › 4. Zorg dat technische maatregelen en innovaties betrouwbaar, juridisch houdbaar en dierwaardig zijn.
- › 5. Zorg voor een concreet en compleet toetsingskader inclusief dierenwelzijn.
- › 6. Maak het voor boeren mogelijk om de transitie aan te gaan.

Win-win-win oplossingen

Voorbeeld: extensieve,
natuurinclusieve rundveehouderij

- 100% grasgevoerd, geen krachtvoer,
geen kunstmest →
↓ milieubelasting & CO2-footprint
- Veel weidegang → beter
dierenwelzijn, ↓ milieubelasting &
CO2-footprint
- Beter geschikt voor robuuste rassen
→ beter dierenwelzijn, ↓ CO2-
footprint?

Win-verliesoplossingen

- Single-issue stalaanpassingen zoals luchtwassers
emissiearme roostervloeren
  - Bepaalde voedingsadditieven (Bovaer)
  - Fokken op efficiëntere, hoogproductieve dieren
- Risico's voor dierenwelzijn, afwenteling, desinvesteringen
- Dierenbescherming is niet tegen technische innovaties!

Trade-offs tussen dierenwelzijn en milieu

Voorbeeld: trager groeiende vleeskuikens met meer ruimte (1/2/3 ster Beter Leven kip)

- Mogelijk hogere NH₃-emissie
- Minder efficiënt. Maar toch gunstigere footprint?

- Geen oplossing: terug naar snelgroeiende kip
- Wel oplossing:
  - Ga uit van de milieugrenzen van een gebied
  - Bepaal daarbinnen de ruimte voor veehouderij
  - Die veehouderij moet dierwaardig zijn
  - Kijk naar innovaties die kunnen helpen emissie te reduceren

30 november 2022

Scharrelkuikens die worden geproduceerd volgens het Beter Leven keurmerk 1 ster hebben een beter welzijn. Wel hebben ze meer voer nodig omdat ze langzamer en minder efficiënt groeien in vergelijking met reguliere kuikens. Om dat voer te produceren is meer landbouwgrond nodig. Tegelijk krijgen scharrelkuikens in de huidige praktijk minder soja in het voer dan reguliere kuikens. De productie van soja leidt nog vaak tot ontbossing (met name in Zuid-Amerika), waardoor de klimaatimpact van zo'n scharrelkuiken toch 3% lager is dan een regulier, snelgroeiend kuiken. Zonder het effect van ontbossing is het reguliere kuiken juist 23% klimaatvriendelijker. Grondstofkeuze kan dus de klimaatimpact van alle typen vleeskuikens sterk verminderen.

Kansen voor biologische veehouders

- Werken al integraler aan duurzaamheid
- Zijn vaak al onderscheidend op gebied van dierenwelzijn
- Laten zien dat dierenwelzijn en milieu/natuur/klimaatdoelen samengaan

- Ontwikkelkans: verdere stappen op het gebied van dierwaardigheid, bijv.:
  - Robuuste (dubbeldoel)rassen
  - Kalf bij de koe
  - Doorontwikkeling functiegebieden in de stal
  - ...
- Borgen in bijv. EKO keurmerk

